

Pariisi deklaratsioon

Lahendus Euroopa kriisist väljatoomiseks

Kaksteist rohelist ettepanekut kriisi lahendamiseks sotsiaalselt õiglasel ja keskkonnasäästlikul viisil

Sissejuhatus: tavapärase tippkohtumine on läbikukkumine

Meie maailm on praegu korraga nii finants-, majandus-, sotsiaal-, keskkonna- kui ka demokraatiakriisis ning ülikiire kliimamuutus ohustab inimkonna püsijäämist. Praegune kriis on osa laiemast kontekstist. Araabia kevadest telkinnakuprotestini Iisraelis, Occupy protestiliikumisest valitsusväliste keskkonnaorganisatsioonide ja inimõiguste kaitsjateni – inimesed näitavad vastupanu kogu maailmas. Rohelised on nende algatuste solidaarne partner.

Seisame silmitsi tagajärgedega, mille on põhjustanud jätkusuutmatu arengumudel, mis keskendub vaid majanduskasvule, eirab keskkondlikke ja sotsiaalseid piiranguid ning mida toidab liiga suur avaliku ja erasektori võlg, erastamine ja riigi sekkumise vähenemine. Need kriisid õõnestavad sotsiaalset ühtekuuluvust ja toovad kaasa meie maailmajao poliitilise lagunemise, muutes meid 21. sajandil tähtsusetuks jõuks.

Kriis on paljastanud vead euroala ülesehituses ja pannud nõrgema majandusega euroala riigid võlakriisi ohtu, tuues kaasa mitmeid erakorralisi toetusmeetmeid, mis isegi täna ei pruugi olla piiri panemiseks piisavad. Sisemiste struktuuriprobleemide lahendamiseks on vaja astuda märkimisväärseid samme ning need omakorda mõjutavad kõiki ELi liikmesriike sõltumata sellest, kas nad on euroala liikmed või mitte.

Euro ohtusattumine tähendab, et õõnestatakse stabiilsuse aluseid, mis on Euroopa ühiskonna alustala olnud alates Teise Maailmasõja lõpust. Parempopulism ja sallimatus võtavad võimust ning osalisdemokraatia jäetakse liiga sageli kõrvale. Rahvuspopulistid liiguvad tasapisi võimule lähemale kui kunagi varem. Siiski on meil põhjust Euroopa saavutuste üle uhked olla: integratsioon on hoidnud ELi piires ära sõjaliste konfliktide taastekke ning edendanud eurooplaste paremat üksteisemõistmist. Oleme nende saavutuste kaitsmisel ja edasiarendamisel järjekindlad.

Seni on Euroopa ja riikide poliitikakujundajate tegevus olnud ebapiisav. Seda on iseloomustanud visiooni ja otsusekindluse puudumine ehk põhimõtteliselt tehakse liiga vähe ja liiga hilja. Sellise olukorra on põhjustanud järgmise nelja tegeliku probleemi järjekindel eiramine:

- üheaegselt kehtivad ja kooskõlastatud kokkuhoiumeetmed kui ainus poliitiline reaktsioon viivad Euroopa ainult majanduslangusesse ja riigivõlaprobleemi lahendamise asemel süvendavad seda veelgi;

- Kreeka on maksejõuetu ning olnud mitu aastat sügavas kriisis, mistõttu ei hüvitata riigivõlga täielikult mitte kunagi;
- ükski rahaliit ei saa olla jätkusuutlik ilma tugeva rahandus- ja poliitilise liiduta; koordineerimine ei ole integratsiooni tõhus asendaja;
- praeguse kriisi peamiseks põhjusteks ei ole eelarve ebastabiilsus ega konkurentsivõime puudumine – probleemi keskmes on viimastel aastakümnetel kogu maailmas süvenenud sissetulekute ja jõukuse ebavõrdsus ning ülevõimendatud ja ülelaiendatud finantssektor, mis on sõltuvuses võlgadest ja spekulatsioonist ning võidab kaudsetest ja otsestest riiklikest tagatistest; see on toonud kaasa jätkusuutmatu krediitkasvu ja riskide kuhjumise ning süvendanud viimastel aastakümnetel kogu maailmas sissetulekute ja jõukuse ebavõrdsust.

Kuigi viimased tippkohtumised on näidanud, et Euroopa poliitikakujundajad on hakanud seda ebamugavat tegelikkust teadvustama, on nad ideoloogiliselt endiselt erapoolikud: jätkusuutlik eelarvepoliitika tähendab nende jaoks peamiselt kulude kärpimist; nad arvavad, et ainult madalad palgad parandavad konkurentsivõimet; nende jaoks ei ole ühiskondlik ebavõrdsus probleem; neid paneb tegutsema mure turgude ja homsete arvamusküsitluste pärast. Kõige selle tõttu ei ole kriisile reageeritud mitte üksnes ebaefektiivselt, vaid kriisi kulud on jäänud põhiliselt meie ühiskonna kõige haavatavamate rühmade kanda, mistõttu suureneb meie ühiskonnades ja ühiskondade vahel aina süvenev ebavõrdsus veelgi.

Nii Euroopa tasandi kui ka liikmesriikide juhtivate poliitikakujundajate hämmastav visiooni ja juhtimisvõime puudus on veelgi suurendanud avalikkuse umbusaldust Euroopa Liidu vastu. Selline on olukord mõlemas netorahastajariigis, kus elanikud leiavad, et nende nimel võetakse finantskohustusi ilma piisava põhjendusega. Nii on lood ka kriisiabi saavates riikides, kus kodanikud tunnevad ebaõiglaste kokkuhoiu meetmete taustal, et neil pole kaasaraakimisõigust ning et nendega on käitunud ülekohtuselt, samas kui finantssektoris käib äritegevus endisel viisil edasi.

Tänavaproteetid levivad spontaanselt ja tavapärased poliitilised protsessid on kaotanud sideme kodanikega. Sellised liikumised nagu Los Indignados Hispaanias ja Occupy on lühikese aja jooksul muutunud tõeliselt rahvusvaheliseks kanaliks viha, pettumuse ja vastumeelsuse väljendamiseks selliste poliitiliste protsesside suhtes, mis põhinevad enamuse karistamise ja vähemuse premeerimise ideoloogial. Tunnustame ja toetame demokraatlikku õigust rahumeelselt meelt avaldada ning mõistame hukka jõu kasutamise rahumeelsete meeleväljendajate ja Occupy liikumises osalejate vastu. Väljendame solidaarsust nendes ülemaailmsetes algatustes osalejatega. Kõik ülalmainitud liikumised on väärt meie toetust ja solidaarsust.

Kuigi seisame silmitsi tohult raskete ülesannetega, on praegune kriis ainulaadne võimalus astuda ülisuur samm edasi ja võimaldada eurooplastel üles ehitada sotsiaalselt õiglane ja keskkonnasäästlik ühiskond, mis põhineb inimõiguste austamisel ning mitmerahvuselisel ja -tasandilisel demokraatial. Vajame paradigma muutust, kus inimeste heaolu jätkusuutlikus keskkonnas asuks poliitikakujundamise keskmes, mitte ei oleks pikaajaline ja kauge eesmärk. Oleme inimkonna ajaloo tõehetke tunnistajad: praegu on meie tsivilisatsiooni ümberkujundamise eelõhtu. Kuigi meil ei ole olemas valmis kava, mille järgi saavutada 21. sajandil jätkusuutlik maailm, mõistame, et teha tuleb põhjalikke ja laiaulatuslikke muudatusi.

Seetõttu pakume välja Euroopa uue rohelise kokkuleppe. Tegemist on laiaulatusliku meetmete kogumiga, mille eesmärk on pakkuda 21. sajandi probleemidele uuenduslikke ja sidusaid lahendusi ning mille jaoks on vaja uut poliitilist mõtteviisi ja uut majanduslikku

visiooni. Usume, et uus roheline kokkulepe soodustab hulga uute kvaliteetsete töökohtade ja investeeringute teket, mis on uue arengumudeli mootoriks.

Roheline kompass: juhtpõhimõtted tõsiseltvõetavaks tegutsemiseks

Ajal, kui Euroopa on enneolematu kriisis, on 21. sajandi kaks peamist ülesannet tagada õitseng ja heaolu kõigile planeedi elanikele, mitte ainult vähestele õnnelikele, nii praegustele kui ka tulevastele põlvkondadele ja kohandada oma arengumudel meie planeedi füüsiliste võimete piiriga. Inimkonna tulevik meie planeedil sõltub sellest, kuidas ja kui kiiresti suudame globaalselt nende ülesannetega tegeleda. Seetõttu peame oma tegevuse kavandamisel käimasoleva kriisiga võitlemiseks lähtuma järgmistest juhtpõhimõtetest.

- Kui eurooplased, kes moodustavad 7% maailma elanikkonnast, soovivad säilitada või pigem saada tagasi võime oma tulevikku ise kujundada ja globaalsel tasandil kaasa rääkida, peame tegutsema koos, ühtse tervikuna. Euroopas tervikuna ja euroalal on mitte küll ideaalsed, aga üldiselt heal tasemel majanduse põhinäitajad, mis asetavad meid küllaltki heasse makromajanduslikku olukorda. Peale selle on meil väärtuslikud ressursid – meie inimesed, meie teadmised ja innovatsioonivõime, meie kollektiivne jõukus, meie mitmekesisus –, mis võimaldavad meil praegused probleemid koos lahendada. See tähendab, et meie jaoks on vastuvõetamatud kõik stsenaariumid, mis viivad euroala lagunemiseni, sest see oleks Euroopa poliitilise lagunemise esimene samm. Samas ei tohi aga euroala poliitiline integreerimine viia kahekiiruselise Euroopa väljakujunemiseni. Euroalas on vaja tugevdada ühist majanduse juhtimist, aga selle tõttu ei tohiks teisi ELi liikmesriike kõrvale jätta.
- Võrdses seisus ühiskonnad toimivad paremini: kõik empiirilised tõendid näitavad, et sissetulekute ja jõukuse ühtlasem jaotus on üksikisiku ja kollektiivse heaolu põhitingimus. Seetõttu tuleb kriisi lahendamisel anda tagasikäik praegusele sissetulekute ja jõukuse üha suurenevale ebavõrdsusele.
- Edu võti on jätkusuutlik eelarvepoliitika kõigil valitsemistasanditel. Eelarved tuleb mõistlikul kiirusel tasakaalustada, võttes arvesse majanduslikku tegevust ja optimeerides nii kulusid kui ka tulusid, eriti kui absoluutne riigivõlg on suur. Sellest vaatepunktist on võlg õigustatud ainult selliste investeeringute rahastamisvahendina, mis kasvatavad tõhusalt tulevaste põlvete materiaalset või mittemateriaalset kapitali.
- Süsteemne probleem vajab süsteemset lahendust, mis taastaks poliitika ülimuslikkuse spekulatsioonide üle. Seepärast tuleb finantssektor panna täitma oma tõelist rolli ehk toetada reaalmajandust, mis omakorda peab olema kõikide inimeste heaolu saavutamise vahend. Seetõttu tuleb finantssektori reguleerimisega seotud otsustes lähtuda maksimaalsest sotsiaalsest kasust.
- „Saastaja maksab” põhimõte: need, kelle tegevus praeguse kriisi põhjustas ja kes võlgade ja spekulatsioonide najal toimivast arengumudelist kõige rohkem kasu said,

peavad kriisi lahendamisse panustama kõige rohkem. Kui valitsustel tuleb rahaliselt sekkuda, peavad nad enda omandiõigust (ka ajutist) alati kasutama.

- Kõik lahendused nii Euroopa kui ka liikmesriikide tasandil peavad süvenevat demokraatlikku lõhet vähendama, mitte suurendama.

Lühiajalises perspektiivis on piisavad ainult julged meetmed

Tulekahju ei ole veel suudetud kustutada. Kui allakäigukeerist ei peatata, ei ole ükski lahendus püsiv. Olles veendunud, et solidaarsusega peab kaasnema tugev eelarve, nõuame meie, rohelised, et võetaks järgmised meetmed:

1. **Kreeka võlakoorma muutmine jätkusuutlikuks:** väljakuulutatud meede, millega vähendataks erasektori käes olevaid Kreeka võlakirju vabatahtlikkuse alusel 50%, ei ole piisav, sest selles ei osale isegi mitte kõik erasektori investorid, rääkimata avalikust sektorist, mis jääb täielikult puutumata. Selle tulemusena vähendatakse võlga realselt kõige rohkem 25%, kuigi tegelikult tuleks seda vähendada vähemalt 60%, mis eeldab kas kõigi era- ja avaliku sektori võlakirjaomanike täielikku osalemist või erasektori võlakirjade palju suuremahulisemat vähendamist.
2. **Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (ja tulevase Euroopa stabiilsusmehhanismi) muutmine tõhusaks kaitsevahendiks:** Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi mõju suurendamise praegune väga ebaselge kava ei ole piisav, et takistada edasist liikmesriikide riigivõlga spekulatsioonide tekkimist. Selleks et Finantsstabiilsuse Fondist saaks usaldusväärne tõkestav asutus, tuleb see muuta pangaks, mis saaks kasutada Euroopa Keskpannga likviidsusvahendeid. Fondi otsused tuleb vastu võtta enamushääletusega. Ettepanek kasutada usalduse kaotanud finantskorraldust suurel määral krediidiriski vahetustehingute laadse krediidikindlustuse ja tagatud võlakohustuse taoliste eriliste investeerimisvahendite vormis ei aita kuidagi võidelda usalduse puudumisega.
3. **Euroopa pankade rekapitalizeerimine:** viimastel tippkohtumistel otsustatud summa – 109 miljardit eurot – on vaid osa rahast, mida on tegelikult vaja Euroopa pangasektori tugevaks muutmiseks. 300 miljardit eurot on ilmselt tõenäolisem summa. Erasektori allikad peavad panustama esimesena, kuid kui kasutatakse avaliku sektori raha, tuleb omandiõigused ja juhtimine anda üle maksumaksjale (ajutise riigipoolse juhtimise kaudu, mis võimaldab parandada Euroopa pangandussüsteemi vastastikust täiendavust). Kehtestada tuleb karmid tingimused, näiteks tuleb kasum suunata pankade kapitali tugevdamiseks ning üle jääv raha peab minema tagasi riigikassasse. Tuleb tagada, et pankade bilanssi vähendatakse, loovutades kõigepealt kõige riskantsemad tegevused, tagades nii, et reaalmajandusele laenamist ei kahjustata. Tuleb teha lõpp tippjuhtide omakasupüüdlile käitumisele pensionite, preemiade ja palkade küsimustes ning tagada, et päästetud pangad ei rikuks mingil viisil seadust, näiteks maksudest kõrvalehiilimisega. Ülimalt tähtsad on ka meetmed krediidituru

kriisi ärahoidmiseks. Juhul kui pankade halva töö tõttu tekkinud kaotused ohustavad iseseisva riigi võla jätkusuutlikkust, peaksid EKP ja EFSF rakendama eri meetmeid, mis vähendaksid rekapitaliseerimise kulusid riigi jaoks.

- 4. Vaid kokkuhoiul põhineva lähenemise tasakaalustamine:** kuigi riigi rahandus peab aluslepingutest tulenevalt olema endiselt jätkusuutlik, on kolmiku eriolukorrapoliitika mõned osad olnud sotsiaalselt ebaõiglased. Nendega kehtestatud tingimusi tuleb tasakaalustada nii, et lõpeks tulu koondumine ühiskonna kõige rikkamatele ning kaoksid tabud ja eelisõigused, näiteks Kreeka kaitsekulutuste või Kreeka ja Itaalia kirikute puutumatus. Peale selle peaks EL finantsiliselt võimendama oma kasutamata ühtekuuluvusvahendeid, alandades abisaavatele liikmesriikidele kaasrahastamise nõudeid, et edendada väärtusi loovat majandustegevust. Riikide majanduste tugevdamiseks peame minema ühekülgselt kokkuhoiult üle sotsiaalselt õiglastele ja jätkusuutlikele struktuurireformidele ja investeeringutele.

Keskpikas ja pikas perspektiivis: põhjalik ümberkujundamine

Lühiajalised meetmed ei asenda püsivamaid ja põhjalikumaid abinõusid, mis aitaksid Euroopal jätkusuutlikult taastuda. Meie, rohelised, esitame alljärgnevalt omapoolse kõikehõlmava käsitluse põhielemendid:

- 5. Euroopa finantssektori põhjalik ümberkorraldamine:** Euroopa ei tohiks karta Basel III ettepanekutest kaugemale minna ja peaks kehtestama ambitsioonikad kapitalinõuded (15%), finantsvõimenduse määra absoluutpiiri ja siduvad likviidsusnõuded. Meie arvates on nn pankrotistumiseks liiga suured asutused hoopis liiga ohtlikud. Peame kohe kasutama võimalust ja kahandama need asutused hallatavale suurusele, et mis tahes finantsasutuse pankrot avaldaks võimalikult väikest kahju laiemale finantsüsteemile ja majandusele. Samuti tuleb eeskirjades selgelt eristada tõhusalt reaalmajandust teeniv kitsam pangandus riskantsemast ja tihtipeale spekulatiivsest investeerimispangandusest. Põhimõtteliselt tuleks keelata finantstooted ja -tegevused, millel ei ole tõestatud sotsiaalset või majanduslikku kasu. Sellised võtted nagu katteta tehingud ja laenatud toodetega tehingud tuleks keelata või vähemalt neid rangelt reguleerida. Likviidsuse ja läbipaistmatute bilansiväliste vahendite eeskirjade tugevdamise kaudu tuleb varipangandus järk-järgult vahenditest ilma jätta. Luua tuleks sõltumatu teaduspõhine Euroopa reitinguagentuur, mis keskenduks võla kvaliteedile, sh selle ökoloogilisele jätkusuutlikkusele.
- 6. Kõikehõlmav Euroopa maksustrateegia:** riigi rahanduse usaldusväärsust, suuremat sotsiaalset ühtekuuluvust ja keskkonnasäästlikkust ei ole võimalik saavutada ilma Euroopa maksupoliitika põhjaliku ümberkujundamiseta. ELi tasandil tuleb kehtestada ELi finantstehingute maks, ELi kliima-/energeetikamaksed, ettevõtete ühtne maksubaas koos minimaalse tõihsusa maksumääraga – tegutseda tuleb nii, et ettevõtlussektori õiglane panus oleks tagatud. EL peab välja töötama maksualase

lepingu, millega liikmesriigid kaotaksid oma seadusandlusesse sisse kirjutatud maksuparadiisid ja võtaksid endile kõikehõlmava Euroopa strateegia raames kohustuse võidelda aktiivselt maksudest kõrvalehoidumisega ja piirata maksustamise vältimise võimalusi. Kõik eespool mainitu eeldab ühehäälese otsuse nõude kaotamist maksuküsimustes, millest peab saama seadusandliku tavamenetluse valdkond, mille suhtes kohaldatakse nõukogu ja Euroopa Parlamendi kaasotsustamist. Riiklikul tasandil tuleb rakendada astmeline tulumaks ja heaolumaks.

7. **Euroopa Valuutafondi rajamine**, mis on võimeline välja andma eurovõlakirju ja suurendama Euroopa riigivõlaturu atraktiivsust, muutes selle likviidsemaks ja vastupidavamaks, ning kehtestades moraalse riski vältimiseks selged osalemise tingimused, eriti eelarvedistsipliini osas. Euroopa Valuutafond tuleks kehtestada ühenduse (mitte valitsustevahelise) instrumendina, millel on demokraatlik aruandekohustus Euroopa Parlamendi ees ja mis võtab enda kanda ka praeguse Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi ülesanded kriisireageerimise instrumendina. Edasiste läbipaistvuse ja aruandekohustuse meetmete rakendamisel ja Rahvusvahelise Valuutafondi valitsemise demokraatlikumaks muutmisel tuleb kaaluda lisarahastamist, et abistada erakorralist laenu ja struktuuriabi vajavaid majandusi.
8. **Makromajandusliku järelevalve raamistiku toimivaks ja tasakaalustatumaks muutmine**: see septembris nn kuuspakiga kehtestatud raamistik tuleb ellu viia tasakaalustatult. Selles tuleb tõhusalt tegeleda nii eelarveülejäägi kui ka -defitsiidiga riikidega, mis mõjutavad üksteist, ning võtta kasutusele majanduslikult asjakohased sotsiaalsed ja keskkonnanäitajad, näiteks sissetulekute ebavõrdsus, hariduskulud, ökoloogiline jalajälg ja ressursitootlikkus.
9. **ELi eelarve muutmine majanduspoliitika instrumendiks**: ükski rahaliit ei ole olnud edukas ilma usaldusväärse ühise eelarve kui majanduspoliitika instrumendita. Seetõttu vajame palju suuremat ELi eelarvet, mida rahastatakse Euroopa Parlamendi kaasotsustamisel omavahenditest ning finantstehingute maksust ja kliima-/energeetikamaksetest ning mis võimaldaks osaliselt vähendada liikmesriikide panust. Eelarvet täiendatakse projektivõlakirjadega, et rahastada üldist huvi pakkuvaid projekte, nagu üleeuroopaline taastuvenergiaallikate infrastruktuur või Euroopa muutmine liidriks ressursi- ja energiatõhusate lahenduste alal. See loob tugeva ja kohase Euroopa riigikassa.
10. **Euroopa uus roheline kokkulepe**: ühekülgne keskendumine kokkuhoiule on ennasthävitav strateegia. Tulevase tootlikkuse saavutamise vahendite müümine lühiajaliseks kasumiks ei ole õige viis ettevõtte, veel vähem riigi juhtimiseks. Euroopa majapidamiste ja ettevõtjate kokkuhoid on märgatavalt suurenenud: see suutlikkus tuleb mobiliseerida ning ühendada koos liikmesriikide (piiratud) investeerimisvõimega üleeuroopaliseks uueks roheliseks kokkuleppeks, mille eesmärk on investeerida meie energeetika, transpordi, tootmise infrastruktuuri, meie loodusvarade taastamisse,

sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamisse, haridusse, teadustegevusse ja innovatsiooni. Selleks on vaja järjekindlat kava ja reguleerivaid strateegiaid, näiteks:

- a. ELi 2020. aasta eesmärgid tuleb pidada sama tähtsaks kui stabiilsuse ja kasvu pakti finantseesmärgid, sest see suurendaks survet suunata avalikud investeeringud sotsiaalsesse jätkusuutlikkusse ja keskkonnasäästlikkusse;
- b. CO₂ heidet tuleks tõhusamalt maksustada, võttes eesmärgiks vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2020. aastaks 30%, mis tõstaks süsiniku hinda, ning kehtestades süsinikumaksu mitte-HKSi sektoritele ja saastekvootide täieliku enampakkumise;
- c. finantsasutustele tuleb kehtestada stressitestid süsiniku kohta, lisada kliimarisik seadusandlusesse süsteemse riskina, edendada rohelisi indekseid, mida saaks kasutada indeksipõhiste vahendite puhul, välja töötada roheline pangandus, et muuta kliendid teadlikumaks nende säästuhoiustega tehtud investeeringute CO₂-jalajäljest (võimalusel maksustiimulite abil);
- d. Euroopa Keskpangal tuleb lubada refinantseerida Euroopa Investeerimispanega väljastatud võlakirju tingimusel, et need võlakirjad toetavad jätkusuutlikke investeeringuid;
- e. riiklikke pensionifonde tuleb volitada ja erapensionifonde motiveerida eraldama osa oma portfelist keskkonnasäästlikele investeeringutele ja ettevõtjatele;
- f. energeetikavaldkonnas tuleb minna üle progressiivsele meetodile hakata tulevikus kasutama taastuvenergiat, mitte tuuma- ega fossiilkütustel põhinevat energiat.

Poliitiliselt ühtsem ja demokraatlikum Euroopa

Valdav osa siin esitatud meetmetest tähendab, et poliitiline suund ja prioriteedid peavad põhjalikult muutuma ja vajavad poliitiliselt ühtsemat Euroopat. Eraldi tegutsedes ei suudaks liikmesriigid tõenäoliselt finantssektorit ümber kujundada, neist aina rohkem eemalehoidvate maksubaasidega võidelda, kaasata uue rohelise kokkuleppe jaoks vajalikke investeeringuid ja seista silmitsi globaalsete finantsturgudega. Kõige selle jaoks on vaja suuri muudatusi ELi aluslepingutes. Meile, rohelistele, on esmatähtis, et nii poliitiliselt ühtsena Euroopa saavutamise protsess kui ka sellise Euroopa toimimine suurendaksid demokraatlikku aruandmiskohustust ja osalust. Seetõttu teeme järgmised ettepanekud.

11. Kaasotsustamismenetlus oluliste majanduspoliitika suuniste kohta: praegu suunab Euroopas ja teatud liikmesriikides majandus- ja eelarvepoliitikat Euroopa Komisjon. Selleks et anda komisjoni tegevusele demokraatlik alus, tuleks sellele kohaldada kõnealusel valdkonnas poliitilisi suuniseid, mille on kaasotsustamismenetluse teel vastu võtnud nõukogu ja Euroopa Parlament. Selles mõttes tuleks mitmeaastane majandusstrateegia (praegu ELi 2020. aasta strateegia) ja selle iga-aastased rakendamissuunised (praegu iga-aastane majanduskasvu analüüs, osa ELi poolaastast) muuta kaasotsustamismenetluse teel vastu võetavateks õigusaktideks.

12. Uue Euroopa konvent: vajame Euroopa Liidu lepingu uut reformi, mille algatamiseks tuleb võimalikult kiiresti kutsuda kokku konvent, kuhu kuuluvad Euroopa Parlamendi ja riikide parlamentide ning sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonna esindajad, muu hulgas uuenduslike esindusvormide kaudu, mis peaks sillutama teed lepingu olulistele muudatustele, et anda eespool toodud tegevusele õiguslik alus.

Demokraatliku aluse tugevdamiseks nõuame tungivalt ELi tasandi referendumit, millega tuleb otsustada tegevuskava muudatuste üle ja mille otsused tuleb jõustada, kui enamik inimesi ja riike muudatused heaks kiidab. Mitte mingil juhul ei tohi lubada olukorda, kus ELi riigipead ja valitsusjuhid peavad lepingu läbivaatamise üle läbirääkimisi suletud uste taga ja suruvad oma otsused parlamentidele peale.

Järeldused

Praegu vajame Euroopas usaldust rohkem kui midagi muud, usaldust majandusosalejate vahel, usaldust valitsuste vahel, usaldust majandusosalejate ja valitsuste vahel, usku ELi institutsioonidesse, aga üle kõige meie kodanike usaldust nende pankade, majanduse, valitsuse ja tuleviku vastu. Meie, rohelised, usume, et harilikest väikestest, vastumeelsetest kriisimeetmetest ei piisa. Need ainult suurendavad majanduse, ühiskonna ja keskkonna kokkukukkumise ohtu. Võime saavutada edu ainult siis, kui oleme valmis tegema suure hüppe poliitilisema ja demokraatlikuma integratsiooni suunas, meie ühiskondade ja majanduse põhjaliku ümberkujundamise suunas, et saavutada suurem sotsiaalne õiglus ja keskkonnasäästlikkus. Eespool esitatud ettepanekuid tuleks pidada selle põhjaliku ümberkujundamise esimesteks sammudeks. See on meie pakkumine kaaskodanikele. Oleme valmis panustama nendesse oma tuleviku.

Euroopa projekti uus algus

1. Euroopa Rohelised on veendunud, et Euroopa projektile tuleb leida uus suund ja eesmärk. 27 liikmesriigi suutmatuse tõttu pakkuda mitmele kodanikke mõjutavale kriisile jätkusuutlikke ja progressiivseid ühiseid lahendusi on avalikkus ELi üha rohkem võõrandumas.
2. Ühenduse otsustamisprotsessi õõnestamine riikidevaheliste läbirääkimiste nimel, kus valitseb tugevaim, õõnestab omakorda Euroopa liikmesriikide parlamentide tähtsust ja tekitab vähe avalikku arutelu. Otsuseid tehakse lähtuvalt kitsastest riiklikest huvidest. Praegune sügav finants-, majandus- ja sotsiaalkriis näitab, et selline valitsemismehhanism on täiesti ebaadekvaatne. Selle kohutava olukorra lahendus on demokraatia suurendamine Euroopas.
3. Euroopa Liit ei saavuta ühtekuuluvust ega toimi tõhusalt, kui teiste seas näiteks Prantsusmaa ja Saksamaa tippjuhid, kes praeguseid kõnelusi ja võimu monopoliseerivad, jätavad protsessidest järjepidevalt välja eurooplasi esindavad institutsioonid ehk Euroopa Parlamendi ja komisjoni ning õõnestavad nende võimu. Oleme kindlalt vastu sellele, et Euroopa Ülemkogu sekkub kõigisse poliitilistesse küsimustesse ja õõnestab sellega Lissaboni lepingus kesksel kvalifitseeritud häälteenamust. See ei ole ainult institutsiooniline või õiguslik küsimus, tegemist on ka demokraatliku ja läbipaistva otsustamisprotsessiga. Tahame kasutada ühenduse meetodit, et viia ellu uus roheline kokkulepe ja korraldada Euroopa majandus ümber keskkonnasäästlikus võtmes.
4. Minevikus algatasid lepingute reformimise valitsustevahelistele konverentsidele kokku tulnud valitsuste esindajad, kes otsustasid selle üle ühehäälselt – avalikku arutelu ja osalemist oli vähe või üldse mitte. Nii ei saa jätkata, reformide aluseks ei tohi edaspidi olla ainult liikmesriikide diplomaatilised konverentsid.
5. Kodanike hiljutised massilised liikumised üle kogu Euroopa on näidanud, et Euroopa projekti tuleviku üle tuleb otsustada koos kodanikega, mitte nende selja taga.
6. Euroopa Roheliste Partei toetab ettepanekut, et praegune Euroopa Parlament peaks alustama menetlust uue Euroopa uue konvendi kokkukutsumiseks, milleks tal on õigus vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 48. Menetlus tuleb aga algatada sellisel viisil, et konvendi järeldusi ei saa täielikult muuta riikidevahelise konverentsi iganenud meetodi kaudu. Jätkuva ummikseisu murdmiseks tuleb leida uusi teid ja uusi liite.
7. Budapestis kokkulepitud „Roheliste poliitilise tegevuskava väljatöötamise” menetluse raames otsustab Euroopa Roheliste Partei luua töörühma, mille ülesandeks on esitada järgmiseks erakonna nõukogu koosolekuks ettepanek ELi lepingu muutmise sisu ja menetluse kohta, ning kaasata Euroopa kodanikud Euroopa projekti ümberkujundamise protsessi suurel määral.